

Så såg det ut förr

Att bygga en stad är aldrig en avslutad historia; samhället förändras ständigt. Marken du står på har inte alltid varit bebyggd så som den är idag.

I de här övningarna får eleverna ta reda på hur det tidigare har sett ut i kommunen samt skapa en gemensam historisk karta som användas till en kartpromenad.

TIDSÅTGÅNG: 60+60 minuter

FÖRBEREDELSE FÖR PEDAGOGEN:

- ✓ Ta reda på fakta om området där skolan. Om det är svårt att hitta fakta kan du välja ett annat område i kommunen. Skapa en länksamling till eleverna.
- ✓ Dela in eleverna i grupper om 2-3 personer.

MATERIAL:

- ✓ Eleverna behöver ha tillgång till ett digitalt verktyg per grupp (dator eller surfplatta).
- ✓ Skriv ut elevbladet eller lägg upp det på en gemensam lärplattform.

Så såg det ut förr

Att bygga en stad är aldrig en avslutad historia; samhället förändras ständigt. Marken du står på har inte alltid varit bebyggd så som den är idag.

Hur såg det ut förr i det område skolan ligger i och hur har det vuxit fram? Hur levde människorna förr? Hur förflyttade de sig och vad jobbade de med? Det får ni veta mer om i den här övningen.

1. Sök information om området med hjälp av den länksamling ni fått från pedagogen.

- När är det byggt?
- Vad fanns där innan?
- Hur växte området fram?

2. Varför byggde man området just här?

- Finns det en sjö eller annat vattendrag i närheten?
- Ligger området på ett berg eller i en dal?
- Fanns det någon viktig väg, järnväg eller annan transportled i närheten?
- Hur hänger området samman med andra områden?

3. Välj ut en tidsepok. Antingen den epok då området där skolan ligger i byggdes eller någon tidigare epok. Ta reda på hur människorna i kommunen levde. Välj ett av dessa områden (A eller B) att fördjupa er inom.

A) Hur såg resandet ut? Vilka möjligheter fanns det att resa? Hur långt kunde man ta sig?

B) Vilka jobb var vanliga på den tiden?

Utgå ifrån dessa perspektiv

- Hur såg det ut om man var fattig?*
- Hur såg det ut om man var rik?*
- Hur såg det ut om man var kvinna respektive man?*

Glöm inte att källhänvisa!

Skapa en egen kartpromenad

Hur såg Västsverige ut förr? Hur har platser förändrats över tid och vad kan det bero på?

I den här övningen skapar eleverna en gemensam historisk karta.

FÖRBEREDELSE FÖR PEDAGOGEN:

- ✓ Skapa en karta genom Google Maps (se rubriken Instruktion på nästa sida). Kartan delas sedan med eleverna via en länk som du får av Google Maps.
- ✓ Leta reda på bilder genom att gå in på er kommuns hemsida och sök på *bildarkiv*, eller kontakta en lokal hembygdsförening. Ni kan också använda Google avancerad sökning, med inställningen: ”får användas och delas”.
- ✓ För Göteborg finns bildbank att använda. Gå in på www.samlingar.goteborgsstadsmuseum.se och sök på t.ex. *Centralstationen*.
- ✓ Skapa en länksamling med bilderna till eleverna.
- ✓ Dela in eleverna i grupper om 2-3 personer.

MATERIAL:

- ✓ Eleverna behöver ha tillgång till ett digitalt verktyg per grupp (dator eller surfplatta).
- ✓ Skriv ut elevbladet eller lägg upp det på en gemensam lärplattform.

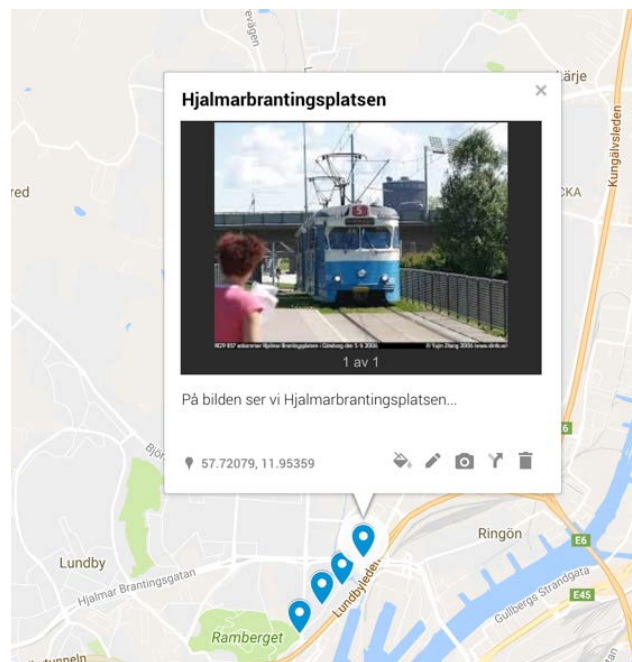
Avsluta arbetet med att projicera den gemensamma kartan synligt i klassrummet.

Bostadshus vid Landalatorget i Göteborg år 1930.
Bild: Otto Thulin, från Göteborgs stadsmuseums arkiv.

Instruktion Google Maps

1. Gå till maps.google.se. Se till att du är inloggad med ditt Google-konto. Klicka på de tre horisontella strecken längst till vänster i sökrutan för att visa menyn.
2. I menyn väljer du *Dina platser* och sedan *Kartor*.
3. Välj *Skapa karta* (längst ner)
4. Genom att klicka på rubriken *Namnlös karta* får du fram en ruta där du kan namnge kartan. Klicka sedan på *Spara*.
5. Välj symbolen *Dela* för att få upp länken till kartan. Kom ihåg att byta åtkomstinställningarna så att alla som har tillgång till länken får vara med och redigera. Spara länken så att du kan ge den till eleverna. Klicka på *Klar*.
6. Nu är det dags att lägga till platser. Lägg till markörer genom att klicka på den droppformade plats-ikonerna. Du hittar den bland ikonerna direkt under sökrutan. Gör gärna ett test för att sedan kunna visa eleverna.

Skapa en egen kartpromenad

Hur såg Västsverige ut förr? Hur har platser förändrats över tid och vad kan det bero på?

I den här övningen skapar ni en gemensam historisk karta med hjälp av Google Maps.

1. Logga in på Google Maps med hjälp av den länk ni har fått av läraren.
2. Leta fram den bild ni fått av er pedagog på hur en plats i kommunen såg ut förr i tiden.
3. Lägg till platsen på kartan. Placera ut markörer genom att klicka på den droppformade ”plats”-ikonerna. Den finns bland ikonerna direkt under sökrutan. Nu har ni skapat en arbetsyta.
4. Skriv en text där ni jämför hur platsen såg ut förr med hur den ser ut nu. Reflektera också över varför ni tror att den har förändrats och skriv några rader om det.

BRA FRÅGOR ATT UTGÅ IFRÅN:

- *Vad syns på bilden från förr?*
- *Vilken är den största förändringen?*
- *Vad användes platsen till förr och vad används den till idag?*
- *Vad kan det bero på att platsen ser annorlunda ut idag?*

6. Arbeta sedan vidare med en ny plats.

Arbeta vidare

- Publicera kartan på klassens befintliga digitala kanaler.
- Projicera upp kartan i klassrummet och låt eleverna redovisa.
- Tag en promenad i området och leta upp precis de platser där de historiska fotona är tagna. Fotografera hur det ser ut idag och lägg in i kartorna.
- Låt eleverna arbeta mer med historiska kartor, förslagsvis kopplade till närområdet och hembygdens historia (om de har egna Google-konton).

Tips

- Lyssna på Göteborgs stadsmuseums podcast *En kvart om Göteborg*: www.goteborgsstadsmuseum.se/node/2321
- Gör ett besök på stads- eller kulturmuseet i er kommun.
- Besök Göteborgs stadsmuseum och utställningen *Göteborgs födelse*, där ni kan ta en tur genom 1600-talets Göteborg, kika in i de privilegierades överdådiga barocksalong och besöka stadens fattiga kvarter. Man kan också boka museilektioner kopplat till utställningen. Läs mer på www.goteborgsstadsmuseum.se/utställningar/goteborgs-fodelse
- Filmen [Upplev 1600-talets göteborg](#) finns också online.

LGR11

HISTORIA

Syfte: Använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer.

Centralt innehåll: Hur historia kan användas för att förstå hur den tid som människor lever i påverkas deras villkor och värderingar. Vad begreppen kontinuitet och förändring, förklaring, källkritik och identitet betyder och hur de används i historiska sammanhang.

GEOGRAFI

Förmåga: Att göra geografiska analyser av omvärlden och värdera resultaten med hjälp av kartor och andra geografiska källor, teorier, metoder och tekniker.

Centralt innehåll: Fältstudier av natur- och kulturlandskap, till exempel av samhällsplanering i närsamhället.

GY 11

HISTORIA

Syfte: Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om olika samband i tid och rum för att på så sätt utveckla en förståelse för historiska samhällsförändringar.

Förmåga: Att använda och tolka historiska källor.

GEOGRAFI

Syfte: Undervisningen skall utveckla elevernas Kunskaper om olika natur- och kulturlandskap, om deras samband, utveckling och förändring över tid samt om samband mellan människa, samhälle och miljö.

Förmåga: Att använda olika geografiska källor, metoder och tekniker vid arbetet med geografisk analys samt att samla in, bearbeta, värdera och presentera geografisk information.